

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการใช้เกมฝึกการพูดเพื่อการสื่อสารของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศรีโกสุมวิทยา
มิตรภาพที่ 209 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. พัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
3. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพูดสื่อสาร
  - 3.1 ความหมายของการพูดเพื่อการสื่อสาร
  - 3.2 ความสำคัญของการพูด
  - 3.3 องค์ประกอบของการพูด
  - 3.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับการฟังและการพูด
  - 3.5 กระบวนการเรียนภาษาพูด
  - 3.6 จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมด้านการพูด
  - 3.7 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพูด
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม
  - 4.1 ความหมายของเกม
  - 4.2 ความมุ่งหมายของเกม
  - 4.3 ประเภทของเกม
  - 4.4 ลักษณะของเกมประกอบการสอน
  - 4.5 ประโยชน์และความสำคัญของเกมประกอบการสอน
  - 4.6 หลักการเลือกเกมประกอบการสอน
5. แผนการจัดประสบการณ์
6. ความพึงพอใจ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ 2546)

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึงหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้ดังนี้

เป็นหลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้วยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

ความเชื่อทางศาสนา สภาพสังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546)

สาระสำคัญ

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์ร่วมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546) ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

โครงสร้างของหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฏิบัติ ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจึง กำหนดโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546		
ช่วงอายุ	อายุต่ำกว่า 3 ปี	
	อายุ 3-5 ปี	
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
สาระการเรียนรู้	ด้านร่างกาย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
	ด้านอารมณ์และ จิตใจ	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและ สถานที่แวดล้อมเด็ก
	ด้านสังคม	ธรรมชาติรอบตัว
	ด้านสติปัญญา	สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	ขึ้นอยู่กับอายุเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและรับการศึกษา	

ในการวิจัยครั้งผู้วิจัยได้เลือกศึกษาพัฒนาการด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการพูดเพื่อการสื่อสารของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมการศึกษาเป็นเครื่องในการพัฒนา

2. พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการด้านการพูด

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2551 : 96-98) ได้แบ่งพัฒนาการด้านการพูดเป็น 4 ชั้น ดังนี้

1. การเปล่งเสียงก่อนการพูดภาษา ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มส่งเสียงร้อง การโต้ตอบอาจมีความหมายหรือไม่มีความหมาย แต่ส่วนมากเป็นการสื่อความรู้สึก คือ เด็กจะเริ่มส่งเสียงร้องที่ไม่มี ความหมาย เป็นพื้นเสียงธรรมชาติ ไม่มีเสียงสูงต่ำ เริ่มเล่นเสียง เริ่มเรียนคำง่ายๆ โกลัตัว เช่น พ่อ แม่ และบางครั้งเพื่อความเข้าใจของตัวเองเท่านั้น แต่ไม่สื่อความหมายสำหรับผู้อื่น
  2. การพัฒนาการพูดภาษาไทยในระยะเริ่มแรก (Early Linguistic Development) เด็กวัย 1-5 ปี เด็กเริ่มใช้ภาษาพูดเป็นประโยคง่ายๆ เช่น แม่มา พ่อไป ระยะแรกเด็กจะพูดคำเดียวมากกว่าคำหลายพยางค์ ในการวิจัยปรากฏว่า เด็กเริ่มพูดนั้นจะพูดคำนามก่อน เช่น แมว หมา นม ต่อมาจะเป็นคำกริยาที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เช่น ไป กิน และต่อมาจะเป็นคำคุณศัพท์ วิเศษณ์ สรรพนาม สันธาน บุพบท ปรากฏระยะหลังและเมื่อเข้าโรงเรียน ภาษาของเด็กวัยเริ่มเรียน เริ่มเป็นประโยคแต่จะฝึกทักษะในการออกเสียงมากกว่าอย่างอื่น
  3. การพัฒนาการพูดในระยะหลัง (Later Linguistic Development) ระยะ 3-11 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนแล้ว ในระยะ 5-8 ปี เด็กก็มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น เด็กเริ่มเรียนคำศัพท์ การอ่านความหมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์และในระยะหลังเริ่มศึกษาคำศัพท์ต่างๆ เริ่มเข้าใจความหมายนามธรรมของศัพท์มากขึ้น
  4. การพัฒนาการสร้างประโยค (Development of Syntax) ระยะตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มศึกษาไวยากรณ์อย่างแท้จริงและสามารถใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น
- ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2522 : 75-76) ได้แบ่งพัฒนาการทางการพูดออกเป็น 4 ชั้นตอน ดังนี้
1. ชั้นปฏิบัติการสะท้อน (Reflexive Vocalization) เป็นการพูดของเด็กทารกตลอดใหม่ การออกเสียงเป็นไปไม่ได้โดยอัตโนมัติและยังไม่มี ความหมาย ซึ่งต่อมาเมื่ออายุประมาณหนึ่งเดือนครึ่ง ทารกจะเปล่งเสียงต่างๆ กันได้ตามความรู้สึกของตนเอง เช่น ชอบ ไม่ชอบ ง่วง หิว เป็นต้น

2. **ขั้นเล่นเสียง (Babbling Stage)** เป็นการพูดของเด็กทารกอายุตั้งแต่หนึ่งเดือนครึ่งถึงแปดเดือน ซึ่งอวัยวะในการเปล่งเสียงและการฟังเสียงมีการเริ่มพัฒนามากขึ้น เช่น ปาก ลิ้น หู ทารกจะได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเอง และมีความสุขในการเล่นเสียงที่ตนเองได้ยิน ทารกทุกชาติทุกภาษาจะส่งเสียงเหมือนกันหมดและเสียงที่เปล่งออกมายังไม่บอกความหมายชัดเจน ทารกจะเริ่มมีความรู้สึกนึกคิด เข้าใจแยกแยะออกได้ว่า ตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นคนละส่วนกัน ซึ่งเมื่อเขาอายุน้อยกว่าแปดเดือน เขาจะมีความเข้าใจว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นส่วนหนึ่งของเขา เช่น ขวดนม หมอนที่เขาใช้ ต่อมาเมื่อเขามีอายุเพิ่มมากขึ้นจนถึงอายุแปดเดือน ทารกจะพยายามลองทำเสียงต่างๆ ทุกชนิด ซึ่งเป็นการซ้อมเสียงก่อนที่จะสามารถเปล่งออกมาเป็นคำพูดต่อไป

3. **ขั้นเลียนเสียง (Lalling Stage)** เป็นพัฒนาการในการพูดของทารกอายุประมาณเก้าเดือน ทารกจะสนุกในการเล่นเสียงที่เขาได้ยินต่อจากการเล่นเสียงของตัวเอง ประสาทของการรับเสียงจะมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นและสามารถจับเสียงผู้อื่นพูด ประสาทตาสามารถจับภาพการเคลื่อนไหวของริมฝีปากได้แล้ว ทำให้เด็กมีความสุขที่จะเลียนเสียงผู้อื่น มากกว่าการเล่นเสียงคึกๆ ฎุกๆ และยังไม่ค่อยเข้าใจความหมายของเสียงพูดของผู้ใหญ่นัก เด็กหูหนวกไม่สามารถพัฒนาทางด้านภาษาถึงขั้นที่สามนี้ เป็นขั้นที่ทารกเริ่มพูดภาษาแม่ของตน (ภาษาแม่ หมายถึง ภาษาซึ่งเราได้มาตั้งแต่เราได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตมาในภาษาใดภาษานั้นก็กลายเป็น “ภาษาแม่” ของเรา)

4. **ขั้นรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยิน (True Speech)** เป็นการพัฒนาการใช้ภาษาของทารกตั้งแต่อายุหนึ่งถึงสองปีครึ่ง โดยทารกจะใช้ความจำ การใช้เหตุผล การเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่ทารกได้รู้ ได้เห็น เช่น ทารกจะเริ่มเข้าใจความหมายของคำว่า “แม่” คือ ผู้ที่เลี้ยงดูตนให้ความรัก ความอบอุ่น ต่อมาเด็กจะค่อยๆ หัดพูดทีละคำก่อน แล้วจึงหัดใช้วลี ต่อมาเป็นประโยค ซึ่งยังไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เรื่อยๆ มาจนสามารถพูดอย่างถูกต้องตามหลักภาษาของชาตินั้นๆ

พรราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2533 : 90-93) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

อายุ 0-2 ปี เด็กแรกเกิดจะสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาท่าทาง เมื่อพูดได้สามารถพูดคำบางคำได้ชัดเจน แต่จะไม่เข้าใจความหมายของคำ 18 เดือนพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึง 30 คำ

เมื่ออายุประมาณ 2 ปี ชอบตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม ส่วนมากยังพูดไม่ชัด โดยเฉพาะตัว ร, ล และคำควบกล้ำ บางครั้งพูดกลับกัน ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้

ภาษา ไม่ควรกล่าวล้อเลียนหรือคำหยาบ เพราะจะทำให้เด็กพัฒนาช้า เด็กจะสามารถเข้าใจ ความหมายและคำมากกว่าส่วนที่ต้องการจะพูดออกมา

อายุ 3 ปี มีพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ๆ หรือเรียกชื่อสิ่ง ใหม่ตามความเข้าใจของคน สามารถเข้าใจคำพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ แต่ยังไม่ สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นการปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องของผู้ใหญ่ จึงยังไม่ สม่่าเสมอ และยังไม่สืมคำถามว่าทำไมจะพยายามทำความเข้าใจคำถามที่ตนเองถามไปเช่นกัน

อายุ 4 ปี ในด้านภาษาเด็กวัยนี้ เริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสนใจคำพูดของ ผู้ใหญ่ และชอบเลียนแบบ เริ่มพูดประโยคที่ยาว และใช้คำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น ชอบฟัง นิทานซ้ำๆ โดยไม่เบื่อ

อายุ 5 ปี สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี และพยายามพูดยาวๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย และชอบแสดง บทบาทสมมุติประกอบ

อายุ 6 ปี เด็กส่วนใหญ่จะสนใจการพูด ชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่า การเล่นสิ่งของ และมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น และไม่ชอบถูกวิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่น หรือชุมชน ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่างๆ เริ่มสนใจ ในการอ่าน โดยเฉพาะเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย จะเริ่มตั้งแต่วัยแรกเกิด โดยจะเริ่ม จากการเปล่งเสียงร้อง ซึ่งยังไม่มี ความหมาย จากนั้นจึงจะพัฒนาเป็นคำเดี่ยว โดคๆ จะพัฒนา เป็นประโยคสั้นๆ จากภาษาต่างๆ ผู้ภาษาที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อสื่อความหมาย ความคิด ความรู้สึก ความต้องการของตนเอง จนสามารถพัฒนาการใช้ได้ดีเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ซึ่ง ทุกอย่างจะเป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นคตอนอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 7 ชั้น ดังนี้

1. ระยะปะปะ (Radom Stage) อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 เดือน ในระยะนี้พบว่าเด็กทารก มีการเปล่งเสียงอย่างไม่มี ความหมาย

2. ระยะแยกแยะ (Jergon Stage) อายุ 6 เดือน - 1 ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มแยกแยะเสียงที่ เขาได้ยินในสิ่งแวดล้อม และแสดงอาการจดจำเสียงที่ได้ยิน ได้ เด็กจะรู้สึกพอใจถ้าหากเปล่ง เสียงแล้วได้รับการตอบสนองทางบวก

3. ระยะเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1 ถึง 2 ปี เด็กวัยนี้สนใจและเริ่มเลียนแบบ เสียงของเด็กที่เปล่งจะเริ่มมีความหมาย และแสดงกิริยาตอบสนองการได้ยินเสียงของผู้อื่น

4. ระยะขยาย (The Stage of Expansion) อายุ 2 ถึง 4 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มหัดพูดเป็นคำๆ ระยะแรกจะเป็นการพูดโดยเรียกชื่อคำนาม ออกชื่อคนที่อยู่รอบข้าง สิ่งของต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว รวมทั้งคำคุณศัพท์ที่เด็กได้ยินผู้ใหญ่พูดกัน

5. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4 ถึง 5 ปี การรับรู้และการสังเกตของเด็กวัยนี้ดีขึ้นมาก ทำให้เด็กได้สังเกตการณ์ใช้ภาษาของบุคคลที่อยู่รอบข้าง และนำมาทดลองใช้ ประสพการณ์ที่เด็กได้รับ เช่น การฟังนิทาน ดูรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

6. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 - 6 ปี พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยนี้จะเริ่มสูงขึ้น เพราะเด็กจะเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล เด็กได้พัฒนาคำศัพท์เพิ่มขึ้น รู้จักการใช้ประโยคอย่างเป็นระบบตามหลักไวยากรณ์ การใช้ภาษามีแบบแผนมากขึ้น

7. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป เด็กจะพัฒนาความสามารถทางภาษาได้สูงขึ้น สามารถจดจำสัญลักษณ์ทางภาษาได้มากขึ้น สำหรับด้านการพูด สามารถใช้ถ้อยคำที่เป็นสำนวน หรือคำที่มีความหมายลึกซึ้งได้

ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย (อายุ3- 6 ปี)

ตารางที่ 2 แสดงความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย 3-6 ปี

อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี	อายุ 6 ปี
- สามารถใช้คำศัพท์ประมาณ 900 คำ และพูดประโยคยาวได้ 10-12 พยางค์ - ชอบใช้คำที่ขึ้นต้นด้วยอะไร ที่ไหนและใคร	- ช่างพูด สามารถใช้คำศัพท์ประมาณ 1500 คำ จะมีคำถามที่ขึ้นต้นด้วยเมื่อไร อย่างไร และทำไม - ชอบเล่าเรื่องต่างๆ หรือนิทาน ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องของตนเองอาจพูดคำหยาบ หรือไม่สุภาพในบางครั้ง	- ชอบซักถาม สามารถใช้คำศัพท์ประมาณ 2500-3000 คำ - ชอบเล่นสมมติ และใช้คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	- พูดได้คล่องแคล่ว และสนใจคำใหม่เริ่มการอ่าน เริ่มเข้าใจนามธรรมบ้าง เช่น เรื่องการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ เป็นต้น

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ พัฒนาการแต่ละวัยอาจเกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมการอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจ คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ หรือช่วยเหลือเด็กได้ทันท่วงที ในกรณีที่พัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามวัย ผู้สอนจำเป็นต้องหาจุดบกพร่องและรีบแก้ไขโดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าเด็กมีพัฒนาการสูงกว่าวัย ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ คุณลักษณะตามวัยซึ่งเกิดในเด็กวัย 3-5 ปี ที่นำเสนอต่อไปนี้มีทั้งส่วนที่นำมาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และส่วนที่ค้นคว้าเพิ่มเติม

ตารางที่ 3 แสดงการพัฒนาการด้านร่างกาย

อายุ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
พัฒนาการ			
1. กล้ามเนื้อใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยแขนทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดได้ด้วยตนเอง - กระโดดขึ้น ลงอยู่กับที่ได้ - วิ่งตามลำพังได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้ - กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ - วิ่งและหยุดได้คล่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้ ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว - กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง - วิ่งได้รวดเร็วและหยุดได้ทันที

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
2. กล้ามเนื้อ เล็ก	- ใช้กรรไกรตัด กระดาษให้ขาดได้ - เขียนรูปร่างกลมตาม แบบได้ - ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ ได้	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ให้อยู่ในแนวเส้นตรง ตาม ที่กำหนดให้ - เขียนรูปสี่เหลี่ยมตาม แบบได้ - ร้อยลูกปัดขนาดเล็ก ได้	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ให้อยู่ในแนวเส้นโค้ง ตามที่กำหนดได้ - เขียนรูปสามเหลี่ยม ตามแบบได้ - ใช้เชือกร้อยวัสดุตาม แบบได้ - ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษเย็บ ผูก เชือก รongเท้า ฯลฯ
3. สุขภาพ อนามัย	- มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และ มีเส้น รอบศีรษะตามเกณฑ์	- มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และ มีเส้น รอบศีรษะตามเกณฑ์	- มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีเส้นรอบ ศีรษะตามเกณฑ์

ตารางที่ 4 แสดงการพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
1. การ แสดงออก ทางด้าน อารมณ์	- ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่ พอใจ และได้คำชม - แสดงอารมณ์ตาม ความรู้สึก	- ชอบทำทนายผู้ใหญ่ - เริ่มควบคุมอารมณ์ได้ บางขณะ	- รักครู/ผู้สอน - ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น มีเหตุผล

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
2. ความรู้สึก ที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มรู้บทบาทหน้าที่ ของตนเอง - เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ ตนชอบ สนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้บทบาทหน้าที่ของ ตนเอง - รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตน ชอบ สนใจ - เริ่มรู้จักชื่นชม ความสามารถและ ผลงานของตนเองและ ผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้บทบาทหน้าที่ของ ตนเองและหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย - รู้จักเลือกเล่น ทำงาน ตามที่ตนชอบ สนใจ และทำได้ - รู้จักชื่นชมใน ความสามารถ และ ผลงานของตนเองและ ผู้อื่น
3. คุณธรรม และ จริยธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มแสดงความรัก เพื่อนและ สัตว์เลี้ยง - ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่ พอใจ - เริ่มรู้ว่าของสิ่งใดเป็น ของตนและสิ่งใดเป็น ของผู้อื่น - เริ่มรู้จักเก็บของเล่น - เริ่มรู้จักการรอคอย - เริ่มตัดสินใจในเรื่อง ง่ายๆได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความรักเพื่อน และ สัตว์เลี้ยง - ไม่ทำร้ายผู้อื่นและทำ ให้ผู้อื่นเดือดร้อน - ไม่แย่งหรือหยิบของ ของผู้อื่นมา เป็นของ ตน - รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่ - รู้จักการรอคอยอย่าง เหมาะสมกับวัย - รู้จักการตัดสินใจใน เรื่องง่ายๆและเริ่ม เรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความรักเด็กที่เล็ก กว่าและ สัตว์ต่างๆ - ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำ ให้ผู้อื่น เสียใจ - ไม่หยิบของของผู้อื่นมา เป็นของตน - รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้า ที่ - รู้จักการรอคอยและเข้า แถวตามลำดับก่อนหลัง - รู้จักการตัดสินใจเรื่อง ง่ายๆและ ยอมรับผลที่ เกิดขึ้น

ตารางที่ 5 แสดงการพัฒนาการด้านสังคม

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
1. การช่วยเหลือตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ล้างมือได้ - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง - เริ่มรู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม 	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตัวได้ - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง โดยไม่หกเลอะเทอะ - รู้จักทำความสะอาดหลังจาก เข้าห้องน้ำ ห้องส้วม 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกเครื่องแต่งกายของตนเองได้ และแต่งตัวได้ - ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ใน การรับประทานอาหารได้ - ทำความสะอาดร่างกายได้
2. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการมีคุณธรรมจริยธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) - ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง - เริ่มปฏิบัติตามกฎ กติกา ง่าย ๆ - รู้จักทำงานที่ได้รับมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ - เริ่มช่วยเหลือผู้อื่น - ปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน - มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย - รู้จักแสดงความเคารพ 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นหรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้ - รู้จักการให้และการรับ - ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา - ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ - แสดงความเคารพได้เหมาะสมกับโอกาส
3. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มรู้จักแสดงความเคารพ - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ตารางที่ 6 แสดงการพัฒนาการด้านสติปัญญา

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ - บอกชื่อของตนเองได้ - รู้จักใช้คำถาม "อะไร" - จี๊ดเขียนเส้นอย่างอิสระได้ - จับคู่สีต่าง ๆ ได้ ประมาณ ๓-๔ สี - ยังคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่ได้ - จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า - อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว - วาดภาพตามความพอใจของตน 	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้ - บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้ - ชอบถาม "ทำไม" - เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้ - จี๊ดและบอกสีได้ ประมาณ 4-6 สี - พุคเกี่ยวกับ "เมื่อวานนี้" "วันนี้" "พรุ่งนี้" - จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ - สำรวจและทดลองเล่นกับของเล่นหรือสิ่งของต่างๆ ตามความคิดของตนได้ - วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วนำมาเล่าถ่ายทอดได้ - บอกชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ของตนเองได้ - ชอบถาม "ทำไม" "อย่างไร" "ที่ไหน" - เขียนชื่อ นามสกุลของตนเองตามแบบได้ - บอกและจำแนกสีต่าง ๆ ได้ - บอกเวลา "เมื่อวานนี้" "วันนี้" "พรุ่งนี้" - จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้ดี - ใช้สิ่งของรอบ ๆ ตัว เป็นสิ่งสมมติในการเล่น / เล่นบทบาทสมมติตามจินตนาการ - วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์

พัฒนาการ / อายุ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
	<ul style="list-style-type: none"> - สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ - เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ - เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้ - เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้ - เรียนรู้จากการสังเกต ฟังด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ของตนได้ - เล่านิทาน เล่าสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้ - เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญๆของเด็กปฐมวัยที่ยกมากล่าวข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนัก เพราะเด็กในแต่ละช่วงอายุมีลักษณะสำคัญที่เด่นแตกต่างกันไป ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจยอมทำให้การพัฒนาเด็กไม่เกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้ อาทิ เด็ก 3 ขวบชอบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การจัดสื่อ วัสดุให้เด็กวัยนี้ต้องมีเพียงพอที่จะสนองความต้องการ ไม่เกิดการรอคอยนานจนเกินไป หรือเด็ก 3 ขวบต้องการการฝึกกล้ามเนื้อใหญ่เพิ่มขึ้น เนื่องจากร่างกายอยู่ในช่วงที่ต้องพัฒนาทางกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เริ่มรู้จักใช้พลัง สามารถควบคุมร่างกายได้ การจัดกิจกรรมสามล้อให้เด็ก 3 ขวบได้ขี่เล่นจึงเหมาะสมกับวัย หรือเด็ก 4 ขวบชอบทำทนายผู้ใหญ่ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและควรให้เด็ก ได้รับรู้เรื่องขอบเขตและวินัยในการเล่นอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นพัฒนาการเด็กทุกด้านจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกันและเด็กต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสภาพบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

พฤติกรรมทางด้านภาษาที่ควรวัดและประเมิน

พฤติกรรมทางด้านภาษาที่ควรวัดและประเมิน ประกอบด้วย การรับรู้คำและข่าวสาร รู้และอธิบายความหมายของคำและข่าวสาร การจับใจความสำคัญของข้อมูลและข่าวสาร พูดเสนอข่าวสาร เล่าเรื่องอย่างมีสาระสำคัญ พูดได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และพูดได้อย่างสร้างสรรค์ซึ่งจุดมุ่งหมายของพัฒนาการทางด้านภาษาที่จำเป็นต้องทำให้เด็กมีความพร้อมใน 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (วาโร เฟิงส์วีสต์. 2548 :76)

เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินความพร้อมทางด้านภาษา

1. การสังเกต วิธีการนี้ครูต้องคอยสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาของเด็กในสถานการณ์ต่างๆ หรือในขณะที่เด็กทำกิจกรรม การสังเกตต้องกระทำโดยไม่ให้เด็กรู้ตัว ซึ่งครูอาจจะสังเกตในสิ่งต่อไปนี้

1.1 การออกเสียง โดยครูอาจจะสังเกตว่าเด็กออกเสียงชัดเจนหรือไม่

1.2 คำ หรือ คำศัพท์ โดยครูอาจจะสังเกตว่าเด็กเข้าใจในคำศัพท์นั้นหรือไม่

1.3 ประโยคหรือไวยากรณ์ เป็นการวัดความสามารถในการเข้าใจประโยค หรือไวยากรณ์ส่วนลักษณะการถามคล้ายๆ กับข้อ 1.2 เพียงแต่อยู่ในรูปของประโยค

1.4 การใช้ภาษาในการอธิบาย หรือเล่าเรื่อง ความสามารถในการด้านนี้อาจจะสังเกตได้จากการอธิบายสิ่งที่ได้กระทำลงไป หรือการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง เช่น การถาม การขอร้อง การเล่าเรื่อง เป็นต้น

1.5 การวิเคราะห์เสียง คำ หรือประโยคง่ายๆ เป็นความสามารถในการสังเกตความแตกต่างของเสียง ความหมายของคำ หรือประโยค

1.6 การแปลความ เป็นความสามารถในการอธิบายความหมายได้ เช่น "นกคืออะไร" เด็กอาจจะตอบว่า "นกคือสิ่งที่บินได้"

2. การสัมภาษณ์ ครูอาจจะสัมภาษณ์ หรือสนทนากับเด็กเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษา นอกจากนี้ ครูอาจจะสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กอีกด้วยก็ได้

3. แบบทดสอบ แบบทดสอบที่ใช้ควรเป็นแบบทดสอบแบบรูปภาพ เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่าน เขียนหนังสือได้ (อนันต์ น้าเจริญ. 2522 : 58)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินความพร้อมทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยคือการสังเกตและแบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ

3. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพูดเพื่อการสื่อสาร

ความหมายของการพูดเพื่อการสื่อสารของเด็กปฐมวัย

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 602) ได้ให้ความหมายของคำว่า "พูดสื่อสาร" หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ ที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลได้ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 86) ได้กล่าวว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรม ติดต่อบรรยากาศระหว่างบุคคล ด้วยการใช้อ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา อากัปกิริยาท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและตอบสนองได้

สรุปได้ว่า การพูดเป็นพฤติกรรมติดต่อบรรยากาศระหว่างบุคคลโดยใช้ น้ำเสียงเพื่อ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ความต้องการ สร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจ และ ตอบสนองกันได้ ซึ่งขอบข่ายการฝึกทักษะด้านการพูดของเด็กระดับปฐมวัย ในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสนทนาและตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น และการเล่าเรื่องจาก สถานการณ์ภาพได้

ความสำคัญของการพูด

คีฤทธี ปราโมช (2525 : 10) กล่าวว่า การพูดที่คั้นย้อมจะทำให้ผู้พูดติดต่อบริเวณความเข้าใจกับผู้อื่นได้สะดวก สามารถแสดงความประสงค์ของผู้พูดให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้อื่นได้ และสามารถเสนอความคิดเห็นของตนเองให้เป็นประโยชน์แก่กิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ การพูดเป็นส่วนสำคัญที่สุด เพราะความสามารถอื่น ๆ ที่มีอยู่ในตัวรวมทั้งเจตนาดีและความหวังดีนั้น ถ้าหากขาดปาก คือการพูดที่ดีแล้ว ก็ย่อมจะไม่สามารถถ่ายทอดความสามารถหรือความรู้ตลอดจนเจตนาที่ดีนั้น ไปสู่ผู้อื่นให้เกิดความเข้าใจ เกิดความรู้ และให้ความร่วมมือในสิ่งที่ควรจะทำกระทำได้

นนท์ ภารดา (2526 : 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูด ว่า การพูดเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งที่ยปรารถนา โดยมีผู้กล่าวสนับสนุนว่าการพูดดีเป็นเครื่องมือของการที่มีค่าสูงสุด ทั้งนี้เพราะ

1. การพูดทำให้เกิดการ โน้มโน้มได้ง่าย
2. การพูดทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ผู้ที่มีความสามารถในการพูดเท่ากับมีอำนาจอยู่ในตัว ให้ผลดีทั้งส่วนตัวและกิจการงาน ทั้งในด้านความสัมพันธ์และความสำเร็จในชีวิต
3. การพูดเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น ศาสนา การเมือง การค้า การสงคราม ฯลฯ ต้องอาศัยการพูดนำไปสู่ความสำเร็จดังประสงค์

ประมวญ คิลลินสัน (2534 : 99) กล่าวว่า ภาษาพูดมีอยู่กลุ่มมนุษย์ชาติมานานนับ ล้านปี มนุษย์เรานั้นที่มีความสามารถในด้านนี้ การมีภาษาพูดนี้เองทำให้บรรพบุรุษของเรา อยู่รอดและก้าวหน้ามาตามลำดับ อีกประการหนึ่ง ภาษาพูดเป็นภาษาที่มาก่อนภาษาอื่นใดทั้งสิ้น

วรรณิ โสภประยูร (2537 : 98) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะคำพูดเป็นเครื่องมือสื่อความคิดที่รวดเร็วแพร่หลายได้ผลอย่างยิ่ง นอกจากจะพูดในโอกาสทั่วไปในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีโอกาสอื่นๆ ที่ต้องพูดอย่างเป็นทางการหรือพูดเชิงวิชาการ ซึ่งเป็นการเผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นที่นับว่าสำคัญ

เยวพา เดชะกุลปต์ (2542 : 75) ได้อ้างอิงงานวิจัยของ แอนเดอร์สัน ซึ่งพบว่า ภาษาพูดเป็นพื้นฐานของการสื่อความหมายทุกประเภทในแง่ของศิลปะ คำพูดและภาษาจะเกิดขึ้นในใจของเด็กทันที ภาษาพูดของเด็กจะเกิดไม่เป็นทางการก่อนเข้าโรงเรียน หรือก่อนที่จะได้รับการสอนอย่างเป็นทางการ เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนภาษาพูดของเด็กจะได้รับการพัฒนาให้เป็นแบบแผนมากขึ้น

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 63-64) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะด้านภาษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการฝึกพูดมีดังนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ
2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น เสียง “ส” นอกจากนี้ยังควรพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยยกมือ มีความมั่นใจในการพูด
3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “ไม่ได้ทำค่ะ”
4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้นการให้การศึกษากับเด็กวัยนี้ย่อมจะต้องฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอใจ” โดยต้องเป็นแบบให้เด็กและต้องให้เด็กใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่พูดในห้องเรียนย่อมจะไม่ต้องดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นคือไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด สามารถพูดสิ่งที่มีผู้กล่าวไว้ได้
6. การฝึกเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่างๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้เด็กบางคนจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวทะเล” แทนที่จะพูดถึงการไปทะเล เด็กบางคนจะมัวพะวงแต่จุดไม่สำคัญ เช่น มัวแต่พูดเกี่ยวกับการแต่งตัว การซื้อของต่างๆ สำหรับการเดินทาง ครูอาจต้องช่วยเตือนเด็กให้พูดเข้ามาหาเรื่องอีกทีหนึ่ง

7. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักการของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลายอย่าง

สรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ผู้อื่น ได้รับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและเข้าใจได้รวดเร็ว เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของบุคคล ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เพราะการพูดสื่อสารช่วยสานความเข้าใจ ส่งเสริมให้มนุษย์ อยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนกันตั้งแต่วัยเด็ก ให้สามารถ พูดได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน กล้าแสดงความคิดเห็นและมีมารยาทในการพูด

องค์ประกอบของการพูด

จินดา งามสุทธิ (2524 : 2) กล่าวว่า องค์ประกอบของการพูดมี 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้พูด (Speaker) คือ ผู้ที่มีเรื่องราวพร้อมที่จะพูดออกไป
2. เนื้อเรื่อง (Speech) คือ เรื่องราวที่ผู้พูดเตรียมไว้ที่จะพูด
3. ผู้ฟัง (Audience) คือ ผู้ที่รับฟังเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้พูดพูดให้ฟัง
4. เครื่องมือสื่อความหมาย (Communicative Act) คือ การใช้เครื่องมือช่วยในการพูดให้น่าสนใจขึ้น เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายนี้อาจจะได้แก่ ลักษณะท่าทางของผู้พูด หรือ อาจจะเป็นเครื่องมือโสตทัศนวัสดุก็ได้

5. สถานการณ์ในการพูด (Speaking Situation) ควรพิจารณาถึงโอกาสในการพูด เวลา ตลอดจนสภาวะแวดล้อม

นภคกุล จันท์เพ็ญ (2529 : 56) กล่าวว่า ในการพูดจากสื่อสารกันทุกครั้ง องค์ประกอบที่สำคัญอันจะขาดเสียมิได้มี 6 ประการ คือ

1. ผู้พูด คือ ผู้ที่มีสาระถ่ายทอดไปสู่ผู้อื่น
2. สาร คือ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่างๆ ของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้อื่นทราบ
3. สื่อ คือ ถ้อยคำสำนวนภาษา กริยาท่าทางที่ผู้พูดใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสาร รวมทั้งอุปกรณ์อื่นๆ
4. ผู้ฟัง คือ ผู้รับสารด้วยการฟังเรื่องราวจากผู้พูด
5. ผลที่เกิดจากการพูด คือ ผลตอบสนองอันเกิดจากการพูด
6. ผู้ที่ฟังได้รับหรือแสดงออก เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตาม การโต้แย้ง เป็นต้น

ฉัตรวรรณ ดันนะรัตน์ (2539 : 7-9) กล่าวถึงองค์ประกอบของการพูด สรุปได้ว่าการพูดโดยทั่วไปแล้วย่อมจะประกอบไปด้วย

1. ผู้พูด (Speaker) ผู้พูดเป็นผู้ที่ต้องแสดงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึก ข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟังให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. สารหรือเนื้อเรื่องที่พูด (Speech) ผู้พูดควรจะเลือกเนื้อเรื่องที่ตนถนัดและมีความรู้ในด้านนั้นจริงๆ และควรมีการเตรียม การลำดับ และการดำเนินเรื่องที่ดีและถูกต้องตามกฎหมาย

3. ผู้ฟัง (Audience) หรือ (Listener) ผู้พูดจะสื่อความหมายได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้นเมื่อผู้พูดรู้จักผู้ฟังของตนว่าเป็นใคร มีการศึกษาและสถานะทางสังคมระดับใด

4. เครื่องมือสื่อความหมาย (Communicative Act) เครื่องมือในที่นี้ หมายถึง สิ่งที่ช่วยถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดไปให้คนฟัง เช่น เสียง อากัปกริยา และอาจรวมถึง โสตทัศนอุปกรณ์อื่นๆ อีกด้วย

5. ความมุ่งหมาย หรือผลที่เกิดจากการพูด การพูดทุกชนิดจะต้องมีจุดมุ่งหมาย หรือผลที่เกิดขึ้น ผลของการพูดนั้นจะตรงตามความมุ่งหมายของผู้พูดหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การแสดงออกของผู้ฟัง

Searle (1978 : 85-99) กล่าวว่า การพูดคิดต่อสื่อสารต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. การกล่าวถ้อยคำ (Utterance Act) คือ การที่ผู้พูดกล่าวคำหรือประโยคขึ้นมาใช้ในการสื่อสาร โดยคำพูดหรือประโยคดังกล่าวต้องมีจุดประสงค์เพื่อการคิดต่อสื่อสารด้วย

2. การกล่าวถ้อยคำที่ทำให้บรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามสถานการณ์ (Propositionary Act) คือ การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับเหตุการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆ เช่น การพูดให้ผู้ฟังเกิดความสำนึกและเชื่อถือ หรือเกิดความเข้าใจผิด เป็นต้น

3. การแสดงเจตนาในการกล่าวคำพูด (Illocutionary Act) คือ การแสดงออกซึ่งความตั้งใจในการกล่าวถ้อยคำ เช่น ต้องการทักทาย ขอร้อง ตักเตือน หรือขอโทษ เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบในการพูดแต่ละครั้งได้แก่ ผู้พูด สารที่จะพูด จุดมุ่งหมาย และผู้ฟัง

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพูดเพื่อการสื่อสาร

มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางภาษาด้านการฟังและการพูด ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมไว้ดังนี้

ประภาพันท์ นิลอรุณ (2530 : 29) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาทางภาษาอย่างละเอียดคือ เลวิส ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นได้หลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง

2. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยเงื่อนไข ไรน์แกลด์ และคนอื่นๆ พบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง

3. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Lieberman, Philip) การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจะจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

4. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Buck) ธอร์นไดค์ (Edward L Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผลอมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้รางวัลทฤษฎีในทันที ด้วยวิธีนี้เด็กจึงมีพัฒนาการทางภาษาไปเรื่อยๆ

จากทฤษฎีการพัฒนากาฬาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เด็กมีพัฒนาการทางภาษาพูดมาจากการฟังและการเสริมแรง การนำทฤษฎีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา จึงเป็นการพัฒนาทั้งทักษะด้านการฟังให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาทักษะด้านการพูดอย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์แบบไปพร้อมกัน

กระบวนการเรียนภาษาพูด

การศึกษากระบวนการเรียนภาษาพูดของเด็ก จะทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านการพูดให้แก่เด็ก ได้อย่างถูกขั้นตอนและเหมาะสมซึ่ง

ประภาพันท์ นิลอรุณ (2530 : 29) กล่าวถึงกระบวนการในการเรียนภาษาพูดของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกัน ได้นั้นมีลำดับขั้นดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงคำพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนการออกเสียงอย่างเดียว แต่เลียนท่าทาง นิสัยใจออกจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยิน

3. การเลียนพฤติกรรมตอบสนองพร้อมกับสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า โดยพยายามลองใช้อวัยวะเปล่งเสียงต่างๆ นั้น ให้ทำงานกันหลายส่วน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สัมผัส ความจำ

ทำริมฝีปาก สีหน้าท่าทาง สายตา เด็กจะพยายามทำตาม

4. การเรียนรู้ด้วยสัมพันธภาวะ (Association Learning) เด็กเรียนรู้คำและความหมายของคำระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา แม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกเด็กว่า ตุ๊กตา เด็กก็จะจำและเรียนรู้ได้

5. การเรียนรู้แบบถามตอบ (Question – Answering) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาไปบ้างแล้ว เด็กเกิดความรู้ความคิอย่างมีระเบียบ โดยรู้จักใช้เหตุผล เด็กวัย 5-6 ขวบ จะมีความอยากรู้อยากเห็น จึงชอบใช้คำถาม จึงควรสนองเด็ก จะช่วยให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กดีขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงควรปฏิบัติ เด็กอาจปฏิบัติถูกบ้าง ผิดบ้าง ควรมีวิธีเร้าใจ ชมเชย เมื่อเด็กออกเสียงถูกต้อง

7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นการง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้อันเกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น รู้จักไก่ แล้วสอนให้รู้จักเป็ดและห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้เร็วและมีความคิดลำดับอย่างเป็นระเบียบ

จากกระบวนการเรียนภาษาพูดดังได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาพูดจากบุคคลใกล้ชิด ทั้งจากการเลียนแบบเสียงที่ได้ยิน เลียนแบบท่าทาง พฤติกรรมต่างๆ อย่างไม่เป็นกฎเกณฑ์ก่อน จากนั้นเด็กจะเริ่มรู้จักใช้คำถาม ซึ่งหากได้รับการตอบสนองหรือได้รับการชี้แนะตลอดจนได้รับการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ ก็จะช่วยในการเรียนรู้ภาษาพูดของเด็ก ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านการพูดดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาการพูดของเด็กอนุบาล 1/3 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพูดเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของตนและสิ่งต่างๆ รอบตัว
2. การพูดเพื่อบอกเล่าความรู้สึก
3. การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นและปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป
4. การพูดเพื่อบอกความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
5. การพูดเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์

จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมด้านการพูด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2532 : 179-182) ได้กล่าวว่า การฝึกพูดสำหรับเด็กปฐมวัยย่อมเป็นพื้นฐานที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะเรียน อ่าน-เขียน ต่อไป จุดมุ่งหมายในการพูดมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ

2. พัฒนาความสามารถในการพูดให้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น “ส” นอกจากนี้ยังพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด

3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำ” จริงอยู่จะไม่มีใครสอนไวยากรณ์ให้เด็ก แต่ครูต้องคอยแนะนำให้เด็กพูดให้ถูก

4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสังคมกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพด้วย ดังนั้นการให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้ย่อมจะต้องฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอใจ” โดยครูจะต้องเป็นแบบให้เด็กและต้องให้เด็กใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่ใช้พูดในห้องเรียนย่อมจะไม่ต้องดังเหมือนที่ใช้ในสนาม

5. เพื่อให้เด็กได้แยกสิ่งต่างๆ เข้าพวกกัน โดยการดู การสัมผัสและการฟัง

6. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น

7. ฝึกการเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่างๆ

8. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักการของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์

การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลายอย่าง

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542 : 72) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมการพูดให้กับเด็กเล็ก ไว้ดังนี้

1. ให้เด็กได้พัฒนาการแสดงความคิดเห็นของตน

2. ให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการพูด โดยใช้คำพูดและน้ำเสียงที่เหมาะสม

3. ให้เด็กเกิดนิสัยที่ดีในการพูด และสามารถใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม

4. ให้เด็กได้พัฒนาการใช้ภาษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสมาคมกับผู้อื่น เช่น การพูดขอบคุณ ขอโทษ ฯลฯ การไม่ใช้เสียงรบกวนผู้อื่น เป็นต้น

5. พัฒนาความสามารถในการบอกชื่อ อธิบาย จำแนกสิ่งต่างๆ ที่เขาแลเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น บอกสิ่งที่เขาแลเห็น รู้สึก ได้ยิน ได้กลิ่น เป็นต้น

6. พัฒนาความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ เช่น

6.1 สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นพูด และตอบสนองได้อย่างมีความหมาย

6.2 สามารถถ่มานิทานด้วยคำพูดของตนเองหลังจากฟังผู้อื่นเล่าจบแล้วได้

7. สามารถรวบรวมความคิดของตนเองเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้

8. สามารถเรียนรู้ภาษา เข้าใจความหมายและความคิดรวบยอดของภาษาดังต่อไปนี้

8.1 ภาษาพูดเป็นเรื่องของระบบเสียง

8.2 แบบแผนของเสียง ทำให้เกิดความหมายที่เข้าใจได้

8.3 ภาษาพูดประกอบด้วยน้ำเสียง การเน้นหนักเบา การเว้นวรรคตอน ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความหมายที่เข้าใจได้

8.4 เสียงจะใช้อย่างมีความหมายต่อเมื่อนำมาเรียบเรียงเป็นคำ วลี หรือประโยคได้

8.5 ภาษามีการเปลี่ยนแปลงได้ คำบางคำอาจจะทำให้เกิดความหมายใหม่ๆ และวิธีการใช้ใหม่ๆ ขึ้นได้

สรุปได้ว่า การฝึกทักษะการพูดมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการพูด เรียนรู้ภาษา พัฒนาการใช้ภาษา เพื่อให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ ได้รับการฝึกฝนจนเกิดนิสัยที่ดีในการพูด และเกิดความคิดรวบยอดทางภาษา

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพูด

บันทึก พฤกษ์วัน (2521 : 22) ได้กล่าวถึงการฝึกหัดให้เด็กมีทักษะในการพูดไว้ดังนี้

1. ใช้คำพูดที่ชัดเจนทุกคำพูดกับเด็กต้องชัด และไม่ควรรวดเร็ว เด็กจะได้เลียนแบบ
2. พยายามพูดให้ถูกต้องอยู่ทุกขณะ เพื่อเป็นแนวการเรียนรู้อย่างถูกต้อง
3. ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย ภาษาที่ง่ายและสุภาพ
4. ให้เด็กได้ขยายประสบการณ์ รู้จักเรียกสิ่งของเครื่องใช้ที่พบเห็น
5. พูดเป็นประโยค ถูกไวยากรณ์ หรือคนทั่วไปนิยมใช้ในสังคม
6. เวลาเด็กพูดหรือเล่าให้ความสนใจฟัง
7. พยายามหาหนทางที่ใช้ภาษาดีๆ มาเล่าให้ฟัง อย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรนานเกินประมาณ 10-15 นาที

8. ในการพูดประโยคใดที่เกรงว่าเด็กจะไม่เข้าใจ พ่อแม่ควรแสดงท่าทางหยิบภาพสิ่งที่กล่าวถึงให้เด็กดูประกอบไปด้วย

9. หากมีโอกาสเดินทางไปต่างถิ่น เด็กควรจะได้ร่วมเดินทางไปด้วย จะเป็นการขยายประสบการณ์ของเด็กได้ดี และควรชักชวนพูดคุยไปด้วย

10. ควรให้คำชมเชย ให้กำลังใจ ไม่หักห้ามเมื่อเด็กพูดผิดควรให้แก้ไขหรือหาหนทางแก้ไขไปพร้อม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2525 : 83-101) ได้สรุปผลการเล่นต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย คือ การเล่นนิ้ว การเล่นตอบคำถาม การเล่นปริศนาคำทาย การเล่นร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบ และการเล่นตามเรื่องนิทาน นอกจากนี้ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. ภาษาของเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นถึงความคิด ความสนใจ และความสัมพันธ์ของเด็ก
2. การจัดประสบการณ์ด้านการฟังควรใช้สื่อที่มีเสียง ได้แก่ การเล่านิทาน คำคล้องจอง เพลงกล่อมเด็กและการเล่นตามคำสั่งเป็นสื่อเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจได้ดียิ่งขึ้น
3. สื่อที่ใช้จัดประสบการณ์ด้านการพูด ควรเป็นสื่อที่เด็กเคยเห็นมาก่อน โดยนำมาจัดในรูปการสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการเล่นละคร
4. สื่อที่ใช้จัดประสบการณ์ด้านการอ่านควรเป็นภาพ หนังสือภาพประกอบนิทาน ตัวอักษรที่ทำด้วยกระดาษแข็ง พลาสติกหรือไม้
5. สื่อที่ใช้จัดประสบการณ์ด้านการเขียนควรเป็น เส้น จุด ตัวอักษร ดินหรือแป้งสำหรับปั้น

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543 : 14) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาษาแก่เด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ให้เด็กรู้จักคำถามๆ โดยการอ่านให้ฟัง พูดคุยกับเด็กเสมอ เปิดโอกาสให้เด็กพบปะผู้คนและไปเที่ยวตามที่ต่างๆ ดูรายการโทรทัศน์ สนใจและตอบคำถามของเด็ก
2. ถ้าเด็กอยากเรียนอ่านก็ให้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้คำศัพท์หรือเรื่องราว และเมื่อเด็กเบื่อก็ยินยอมให้เด็กหยุดอ่านทันที
3. ไม่มีเกณฑ์อายุที่กำหนดว่าจะสอนอ่านให้กับเด็กเมื่อไร เพียงแต่ให้เด็กมีความอยากอ่านก็สอนอ่านได้ แต่ควรเป็นการอ่านภาพก่อนจึงเริ่มมีตัวอักษรเพิ่มขึ้นได้เรื่อยๆ ตามลำดับ
4. เด็กจะชอบอ่านนิทานเรื่องเดิมซ้ำๆ อยู่เช่นนั้น ซึ่งเป็นเรื่องปกติจึงไม่ควรบังคับเมื่อเด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ

ประมวญ คิคกินสัน (2534 : 101-105) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมภาษาพูดของ “บ้านเด็ก” ไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. การสนทนาตามประสาเด็ก ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ ในช่วงกิจกรรมปรกติในแต่ละวัน ครูจะเป็นผู้คอยแนะนำเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและการฟัง

2. การอภิปราย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ โดยครูคอยแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในการพูด การเรียงลำดับไม่วกวน การเป็นผู้มีมารยาททั้งด้านการพูดและการฟังตามวาระ ฯลฯ

3. เล่นเกมเกี่ยวกับการพูด เช่น การให้เด็กหัดพูดโทรศัพท์ หัดให้เด็กฟังเมื่อครูพูด หัดให้เด็กฟังเมื่อครูอ่านหนังสือ และหัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการพูดอย่างเหมาะสม เป็นต้น

4. การเล่าเรื่องของเด็ก ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ครูอาจเป็นผู้เตรียมเรื่องนิทานเพื่อเล่าให้เด็กฟัง แล้วตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้ตอบ ฝึกให้เด็กรู้จักซักถามและแสดงความคิดเห็นตามเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกโดยใช้ภาษาต่างๆ ในการเล่าประสบการณ์หรือเรื่องราวที่ตนชอบ เป็นต้น

5. ใช้กองทุนแห่งถ้อยคำในการพูด ซึ่งเด็กอายุราว 2 ขวบ จะรู้จักภาษาพูดไม่ต่ำกว่า 5-600 คำ เด็กจะเรียนรู้ภาษาอย่างไม่เป็นทางการจากผู้รอบข้างในครอบครัวและจะมีการสะสมกองทุนคำพูดอย่างไม่หยุดยั้ง โดยการจับเอาภาษาของเพื่อนมาพูด แต่ทั้งนี้ต้องมีการดูแลแนะนำให้เด็กพูดได้ใจความถูกต้อง เพื่อให้เด็กใช้กองทุนคำพูดของตนเองอย่างแท้จริง

หุสดี กุฎอินทร์ (2536 : 186-187) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมความสามารถด้านการพูด ดังนี้

1. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เคร่งเครียด ให้เด็กมีความสบายใจและมั่นใจ ครูควรสร้างบรรยากาศให้เด็กมีความไว้วางใจในตัวครูและเพื่อนๆ เพื่อให้เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออก

2. กระตุ้นให้เด็กพูด โดยวิธีสนทนาตั้งคำถามให้เด็กตอบโดยไม่บีบบังคับแต่ช่วยให้เด็กรู้สึกเหมือนพูดคุยธรรมดา เมื่อเด็กมีความมั่นใจแล้วควรกระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์และเรื่องที่ใกล้ตัว เช่น เรื่องในชีวิตประจำวันของเด็ก หรือสถานที่ที่เคยไปเที่ยว เมื่อเด็กกล้าพูดมากขึ้นและอยู่ในขั้นสูงขึ้น ควรให้เด็กได้พูดแสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไกลตัวออกไปแต่เป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจอยู่ในขณะนั้น โดยอาจจัดในลักษณะของการอภิปราย ได้ว่าที่ ฯลฯ

3. จัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการพูดให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์และเนื้อหาในหลักสูตร โดยเลือกกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กเล่นและได้รับความรู้ไปด้วย

4. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกในโอกาสต่างๆ เช่น เป็นโฆษก เป็นพิธีกร พาผู้
ที่มาเยี่ยมโรงเรียนชมสถานที่ ร่วมแสดงละคร ร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรมของชุมชน
ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกการพูดได้ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล รวมทั้งมีโอกาสดู
ความคิดเห็นด้วย

เยาวยา เศษะคุปต์ (2542 : 75-76) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด
ไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดโปรแกรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด คือ ตัวครู
การจัดบรรยากาศ และจุดมุ่งหมายของกิจกรรมในการฝึกพูด ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การฝึกพูดควรฝึกในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้มีการตอบสนองระหว่างครูและนักเรียน
ให้มากที่สุด

2. คำพูดของครู ควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก

3. การฝึกพูด ควรพูดในลักษณะที่เป็นธรรมชาติที่สุด

4. การส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ควรทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เด็กคิด

และใช้เหตุผล

ส่วนวิธีการส่งเสริมการพูดได้เสนอแนะไว้ ดังนี้

1. ครูสนทนากับเด็ก

2. ครูถามให้เด็กตอบ

3. ครูอ่านนิทาน หนังสือ หรือเปิดเทปให้เด็กฟัง

4. ให้เด็กเล่าประสบการณ์ของตนเอง

5. ให้เด็กฝึกท่องจำบทหรือกรอง เพลง ฯลฯ และทำท่าทางประกอบ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม

ความหมายของเกม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2547 (ราชบัณฑิตยสถาน.
2547 : 108) ให้ความหมายของคำว่า เกม หมายถึง การแข่งขัน การเล่นเพื่อความสนุก
บุดอก (Boocock. 1981 : 50) ได้อธิบายว่าเกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีกฎ กติกา
และวิธีการเล่นที่แน่นอน สามารถเล่นได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือคนเดียว มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิด
ความสนุกสนานและฝึกทักษะบางประการแก่ผู้เล่น

จรรยาพร ธรณินทร์ (2534 : 128) กล่าวว่า เกมเป็นการออกแรงเคลื่อนไหวที่
ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มต้องเล่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จึงเป็นการฝึกหัดทักษะการทำงานร่วมกับ
ผู้อื่น นอกจากนี้เกมยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความตื่นเต้นเร้าใจ มีสถานการณ์คล้าย

การแข่งขันเข้ามาทำให้จูงใจชวนให้ติดตามและการเล่นเกมจึงเป็น โอกาสปลูกฝังทักษะมนุษย์สัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี

ทิสนา เขมมณี (2543 : 81) ให้ความหมายว่า เกมคือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลของการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

เจียมทอง จิตจักร (2544 : 21) กล่าวว่า เกมคือกิจกรรมการเล่นชนิดหนึ่งที่สนุกสนานมุ่งฝึกทักษะด้านใดด้านหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกายหรือสมอง เกมหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วย กฎ กติกา จำนวนผู้เล่น และวิธีดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

สรุป จากการศึกษาความหมายของเกมจากนักการศึกษาหลายท่าน พอสรุปความหมายได้ว่า เกม หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่มีการจัดสภาพแวดล้อมของผู้เรียนให้มีการแข่งขันกัน อย่างมีกฎ กติกา และมีวิธีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้เด็กจดจำเรื่องราวที่เรียนได้แม่นยำ ฝึกให้เป็นคนมีปฏิภาณไหวพริบ มีความรู้ทางด้านวิชาการแล้วยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

ความมุ่งหมายของเกม

เกมเป็นการเล่นที่พัฒนาร่างกายและสมอง เน้นให้ผู้เรียนหรือผู้เล่นมีความสนุกสนาน ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการนำเกมไปใช้ จึงมีความแตกต่างกันว่าต้องการให้ผู้เล่นมีพัฒนาการในด้านใด เทพวณี หอมสนิท และคณะ (2547 : 1) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการใช้เกมไว้ดังนี้

1. เพื่อสอนให้มีการสนองตอบสังคมโดยให้ความร่วมมือและมีการแข่งขัน
2. เพื่อพัฒนาทักษะที่ต้องการและเทคนิคการเล่น
3. เพื่อเสนอให้รู้จักทำงานให้ดีที่สุด เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มคน
4. เพื่อพัฒนาในด้านการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. เพื่อพัฒนาให้เด็กรู้จักเคารพในการตัดสินใจและให้ความสำคัญของการมีกฎกติกา
6. เพื่อให้เข้าใจกฎ กติกา มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความตื่นตัวและมีความรู้สึกรู้ว่าตน

เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

จำปี แดงคำย (2538 : 31-32) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายการเล่นเกมนั้นคือการเรียนรู้ของเด็กระดับวัยเรียนเป็นอย่างดี เพราะการเล่นเกมนั้น เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการ

เรียนรู้ พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคมสติปัญญา และพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อม เป็นการฝึกให้เด็กคิด รู้จักเหตุผล ฝึกการสังเกตและเพื่อเตรียมความพร้อม จากจุดมุ่งหมายของเกมสรุปได้ว่า เกมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น และสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน ตลอดจนฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ เป็นต้นว่าความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเป็นผู้นำ และระบบกลุ่มสัมพันธ์

ประเภทของเกม

การนำเกมมาใช้ประกอบการสอนจะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น เนื้อหา ผู้เล่น กติกา วิธีการเล่น สถานที่ และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประเภทของเกมที่จะนำมาใช้ต้องพิจารณาทำความเข้าใจก่อนเพื่อจะได้นำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

โคลัมบัน (Columbus, 1976 : 141) ได้แบ่งเกมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. เกมฝึกการกระทำ (Manipulative Games) คือการที่เด็กนำของเล่นต่างๆ มาเล่นอย่างมีกฎเกณฑ์ กติกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างการใช้เครื่องมือและสายตา เช่น การร้อยลูกปัด ตัดกระดาษ กรอกน้ำใส่ขวด

2. เกมการศึกษา (Didactic Games) คือเกมที่พัฒนาการคิดของเด็ก ให้เด็กได้คิดหาเหตุผลจากการเล่น เช่น การจับคู่ส่งของหรือภาพ การเล่นเกมโดมิโน การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง

3. เกมฝึกทักษะทางร่างกายหรือเกมพลศึกษา (Physical Games) มีมากมายหลายอย่าง ซึ่งรวมทั้งทั้งกีฬาประจำวันต่างๆ ของเด็กด้วย เกมประเภทนี้ได้แก่ เกมวิ่งไล่จับ เกมทำตามคำสั่ง เกมซ่อนหา

4. เกมฝึกทักษะภาษา (Language Games) เป็นเกมที่อาศัยจินตนาการ และใช้คำพูดโดยไม่ต้องใช้วัตถุ อุปกรณ์ใดๆ เช่น เกมอะไรเอ่ย เกมตะลือต้อกแตก

5. เกมทายคำบัตร (Card Games) เป็นบัตรที่ครูทำขึ้น ช่วยให้เด็กสามารถแยกความแตกต่าง ฝึกความจำ และเสริมทักษะอื่นๆ

6. เกมพิเศษ (Special Games) เป็นเกมที่ครูอาจจัดให้เด็กเล่นเป็นครั้งคราว เช่น เกมหาสิ่งของ เกมหลายทาง

ลดาวัลย์ กัมพูวรรณ (2522 : 9-10) กล่าวว่า เกมถูกจำแนกประเภทตามลักษณะของการเล่น โดยแบ่งเป็น

1. Instructional Games หมายถึง กิจกรรมการเล่นใดๆ ที่มีกติกากำหนดไว้แน่นอนและจากกติกานั้นเอง ทำให้ผู้เล่นสามารถประเมินได้ว่า ประสบความสำเร็จในการเล่น

เพียงใด นอกจากนี้ Instructional Games ยังเป็นเกมที่สามารถสอน Concept หลักความจริง ทักษะและทัศนคติให้กับผู้เล่นด้วย

2. Simulation Games หมายถึง กิจกรรมการเล่นใดๆ ที่มีกติกาและการเล่นที่เลียนแบบสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เราอาจเรียกเกมแบบนี้ว่า เกมสถานการณ์จำลอง สำหรับเกมแบบนี้ผู้เล่นแต่ละคนจะแสดงบทบาทเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงๆ

วรสุตา บุญยไวโรจน์ (2536 : 80) ได้ พิจารณาตามลักษณะของการนำเกมไปใช้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด ดังนี้

1. เกมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา (Nonacademic Games) เป็นเกมที่จัดเพื่อความสนุกสนาน ลักษณะของความแตกต่างของเกมนี้เป็นเรื่องของกฎ หรือกติกาที่จัดไว้ให้เหมาะกับการเล่นในแต่ละคนเท่านั้น เช่น หมากรุก ฟุตบอล บิงโก โดมิโน

2. เกมการศึกษา (Academic Games) เป็นเกมที่จัดเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือ ด้านการศึกษา บางครั้งอาจนำเอาเกมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาที่เด็กชอบมาดัดแปลงเป็นเกมการศึกษา บางครั้งอาจนำเอาเกมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาก็ได้ โดยยึดเนื้อหาและจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

สรุป จากประเภทของเกมการเรียนการสอน เกมประกอบการสอนมี 2 ชนิด คือ เกมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาและเกมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หากครูผู้สอนจะนำไปใช้หรือดัดแปลงเพื่อประกอบการสอนแล้วจะเป็นการจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ครูควรพิจารณาให้เหมาะสมมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ไม่เบื่อหน่าย เร้าความสนใจตลอดเวลา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อมสูงกว่าถูกบังคับให้เรียนอย่างเนิ่นนอน และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเกมการศึกษา ตามแนวคิดของ โคลัมบัส (Kolumbus. 1976 อ้างถึงใน สุทธิรัตน์ คู่ยสวัสดิ์. 2547 : 61) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาการพูดเพื่อการสื่อสาร

ลักษณะของเกมประกอบการสอน

การนำเอาเกมมาใช้ประกอบการสอนภาษาไทยนั้นกำหนดแน่นอนลงไปไม่ได้ว่า ควรใช้กับผู้เรียนระดับชั้นใดและวัยใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและลักษณะของผู้เรียน ตลอดจนเนื้อหาวิชาที่จะนำกิจกรรมการเล่นมาใช้ ดังนั้นถือเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนว่าต้องการอะไรบ้างและยังมีอะไรที่บกพร่องจากการเรียนที่ต้องฝึกฝนเพิ่มเติมบ้าง

วารสารณ์ เหลี่ยมโรสง (2542 : 26) กล่าวว่า การนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอน อาจทำได้หลายวิธี คือ

1. ใช้เกมเป็นวิธีสอน
2. ใช้เกมนำเข้าสู่บทเรียน
3. ใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนรู้
4. ใช้เกมเป็นกิจกรรมให้นักเรียนเล่นในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ดังนั้น ก่อนจะนำเกมมาใช้ ควรจะได้เรียนรู้ลักษณะสำคัญของเกมก่อน ซึ่ง

อโนนิมัส (Anonymous. 1975 : 22) ได้กล่าวถึงลักษณะของเกมว่า โดยทั่วไปเกม เกี่ยวข้องกับลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. โขก ผู้เล่นต้องอาศัยโขกในการเอาชนะเกมซึ่งต้องใช้ลูกเต๋าหรือวัตถุหมุน
2. สมรรถภาพทางกาย ผู้เล่นต้องอาศัยสมรรถภาพทางกายในขณะที่เล่นเกมซึ่งต้อง

ปฏิบัติตามผู้นำเกม

3. ทักษะ ผู้เล่นต้องใช้ทักษะในการเล่น เช่น การปาลูกคอกหรือโยนห่วง
บงกช สุภธาดา (2531 : 15-16) กล่าวว่า เกมการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ไม่จำเป็นจะต้องมาการเตรียมกันล่วงหน้าหรือถ้ามีก็ควรให้น้อยที่สุด
2. เป็นเกมที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนและมีลักษณะท้าทายความสามารถของนักเรียน
3. มีคำสั่งและกติกาการเล่นที่ชัดเจน
4. เป็นเกมสั้น ๆ ไม่ควรใช้เวลาเกิน 15 นาที
5. เป็นเกมที่ให้ทั้งความสนุกสนาน ร่าเริงและได้รับความรู้หรือทักษะ
6. เป็นเกมที่ทำให้ไม่เสียวินัยในห้องเรียน
7. เป็นเกมที่เล่นเป็นทีม หรือเป็นเกมที่ไมเกิดความกังวลเกี่ยวกับผู้ชนะ
8. เป็นเกมที่นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายบ้างตามสมควร
9. ถ้าเป็นการแข่งขัน ควรที่จะง่ายในการตรวจสอบและตัดสินใจให้คะแนน
10. ควรใช้อุปกรณ์ที่สามารถประดิษฐ์ขึ้นง่ายๆ และสามารถดัดแปลงใช้กับ

อุปกรณ์การสอนได้เป็นอย่างดี

สุภภรณ์ ทองใบ (2538 : 1-2) ได้อธิบายลักษณะของเกมที่ดีในชั้นเรียน ดังนี้

1. ครูไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมมากนัก
2. ไม่กินเวลามาก ถ้าใช้กับเด็กเล็กไม่ควรเกิน 10-15 นาที เพราะเด็กมีความ

สนใจในดัดดัดสั้น

3. การเล่นเกมไม่ควรจะเล่นจนเสียเวลาในการสอนบทเรียนในหลักสูตร อย่าลืมว่าเกมเป็นการเล่นเพื่อฝึกภาษาที่สอนไปแล้วเท่านั้น

4. ต้องเป็นเกมที่นักเรียน ไม่ต้องใช้การเคลื่อนไหวมากนัก ถ้าครูต้องการให้นักเรียนเคลื่อนไหวควรมีเกมนั้นไปเล่นในช่วงโหม่งพลศึกษา

5. ใช้เล่นในชั้นเรียน โดยไม่ทำให้ชั้นเรียนยุ่งเหยิง

6. เกมจะต้องมีคำสั่งบอกวิธีเล่นที่ชัดเจน

7. ต้องเป็นเกมที่ฝึกหลักภาษาที่ต้องการได้

8. เกมนั้นจะต้องใช้หลักภาษาที่เหมาะสมกับระดับนักเรียน

สรุปได้ว่าลักษณะของเกมประกอบการสอนที่ดีนั้น ควรเป็นเกมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการเคลื่อนไหวของร่างกาย สนุกสนาน เร้าใจ กตিকা ชัดเจน ใช้ระยะเวลาสั้น มีสถานที่เหมาะสม อุปกรณ์หาได้ง่ายประหยัดราคาพร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมด้านสติปัญญาและทบทวนเนื้อหาการสอนได้ดีด้วย

ประโยชน์และความสำคัญของเกมประกอบการสอน

แกรมปี และคณะ (Grambs and others. 1970 : 251) ให้เหตุผลของการใช้เกมประกอบการสอนว่ามีประโยชน์เพราะ

1. เกมทำให้สภาพจำเจของห้องเรียนเปลี่ยนเป็นสภาพสนุกสนาน
2. เกมทำให้วัสดุที่นักเรียนคุ้นเคยมีความสัมพันธ์แบบใหม่
3. เกมจูงใจนักเรียนทุกคนมากมายในการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่ต้องการฝึก
4. เกมช่วยให้นักเรียนไม่สนใจบทเรียน มีส่วนร่วมในการเรียน
5. เกมสนุก

อัครา ชิวพันธ์ (2533 : 3-4) ได้สรุปว่า กิจกรรมการเล่นเกมประกอบการสอนภาษาไทย ว่ามีสาระและประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านความคิดให้กับนักเรียน
2. ช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาคำการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
3. ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษา และทบทวนเนื้อหาวิชาต่างๆ
4. ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกถึงความสามารถที่มีอยู่
5. ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน
6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
7. ช่วยจูงใจและเร้าความสนใจให้กับนักเรียน
8. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี รู้จักเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกัน

9. ช่วยฝึกความรับผิดชอบ และฝึกให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์

10. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

11. ใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน และสรุปบทเรียน

ทศนา แจมมณี (2543 : 85) ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้เกม ดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ผู้เรียนได้รับความ

สนุกสนานและเกิดการเรียนรู้จากการเล่น

2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นประจักษ์แจ้งด้วยตนเอง

ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและอยู่คงทน

3. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนไม่เหนื่อยแรงแรงมากขณะสอนและผู้เรียนชอบ

สรุปได้ว่า การนำเกมมาประกอบการสอนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. พัฒนาความรู้การตัดแปลงเนื้อหาวิชามาทำเป็นเกมจะส่งเสริมการเรียนรู้ให้จดจำได้อย่างแม่นยำ ส่งเสริมสติปัญญา และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ปฏิภาณไหวพริบ

2. พัฒนาร่างกาย เกมที่นำมาใช้จะมีการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ซึ่งตอบสนองกับลักษณะของเด็กนักเรียนที่มีพัฒนาการทางสรีระ

3. พัฒนาอารมณ์และสังคม เกมจะช่วยในการฝึกผู้เรียนให้ทำงานอย่างสุขุม มีการตัดสินใจที่รวดเร็วที่สำคัญก่อให้เกิดความสนุกสนาน ในแต่ละเกมจะฝึกคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม เช่น ความสามัคคี ความมีน้ำใจนักกีฬา ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม เป็นต้น

หลักการเลือกเกมประกอบการสอน

เกมทุกประเภทมีกติกา แม้เกมที่ง่ายที่สุดก็ยังมีข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างการเล่นเสรีกับเกมก็คือ เกมมีกฎเกณฑ์กติกา ส่วนการเล่นเสรีนั้น กิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่ที่วัสดุการสอน ของเล่นที่อยู่ในมือเด็กและความสนใจในระยะต้นของเด็ก นอกจากนี้ในการเล่นความสนใจของเด็กจะต้องมีระยะเวลาพอสมควร มิฉะนั้นการจัดจะไม่ประสบความสำเร็จ หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (2520 : 5-6) ได้เสนอแนะข้อควรคำนึงถึงในการคัดเลือกเกมไว้ดังนี้

1. อายุและวุฒิภาวะของนักเรียนในชั้น เด็กเล็กชอบเกมที่มีการเคลื่อนไหว เด็กเริ่มเรียน ชอบ “เสียง” และคำสัมผัส (ซ้ำซาก) การวาดรูปไม่เหมาะกับเกมที่ใช้ความคิดช่วงความสนใจสั้นชอบเกมส่วนบุคคล ปัญหา และเล่นต่อตัว เด็กโตไม่ค่อยชอบเกมที่ออกกำลัง มักชอบใช้ความคิดเล่นเป็นทีม

2. ระดับความสามารถและความพอใจของเด็กในชั้น เกมอย่างหนึ่งอาจถูกใจเด็กคนหนึ่งในขณะที่อีกคนหนึ่งไม่ชอบ

3. ความใจกว้างในการแข่งขัน ควรกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน มิฉะนั้นอาจมีการคดโกง อคติ แบ่งพวก

4. การเลือก การเปิดโอกาสให้เลือกเกมบ่อยๆ ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสเล่นเกมใหม่ๆ ควรคำนึงถึงความมุ่งหมายเป็นหลัก ในบางกรณีอาจใช้วิธีประนีประนอม

5. เกมอาจปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาวะแวดล้อมได้

ในการเลือกเกมมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น นิตยา ฤทธิโยธี (2514 : 16) ได้เสนอแนะหลักการเลือกเกมไว้ดังนี้

1. เกมนั้นจะต้องช่วยให้การสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมาย

2. เกมนั้นจะต้องเป็นประโยชน์ตามที่ครูต้องการ กล่าวคือ เกมจะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนเรื่องที่เรียนรู้ เด็กสามารถประเมินผลตนเองได้ ทำให้เด็กมีความก้าวหน้าในด้านทักษะและความสามารถของตนเอง และช่วยให้ครูสังเกตเด็ก ศึกษาเด็กแต่ละคนเพื่อที่จะหาวิธีปรับปรุงและส่งเสริมเด็กต่อไป

3. เกมนั้นจะต้องเหมาะสมกับเด็ก กล่าวคือ จะต้องมีการอธิบายการเล่นชัดเจน เกมไม่ยากเกินไป ครูควรเลือกเกมให้เหมาะสมกับเด็กกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน และควรเปิดโอกาสให้กลุ่มอ่อนชนะบ้าง เพื่อส่งเสริมกำลังใจและก่อให้เกิดความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลอันจะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

4. เกมนั้นจะต้องใช้เวลาและสถานที่ที่เหมาะสม เกมที่ใช้เวลานานเกินไป จะทำให้เด็กหมดความสนใจ ครูจึงต้องกำหนดเวลาและตกลงกับนักเรียนให้แน่ชัด

5. รูปแบบของเกมเป็นที่น่าสนใจ หากเกมใดต้องใช้อุปกรณ์การเล่น อุปกรณ์การเล่นนั้นควรทำด้วยฝีมือพอสมควรเพื่อเป็นที่จูงใจเด็ก

อนันต์ (Anonymous, 1975 : 23) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการใช้เกมประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ควรเลือกเกมอย่างระมัดระวัง ให้เหมาะสมกับความสนใจตามวัยและเพศของผู้เล่น ตลอดจนสภาพแวดล้อมในขณะที่เล่น

2. ควรเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นของเกมไว้ล่วงหน้า

3. กติกาและกฎเกณฑ์ของการเล่นควรชัดเจน ง่ายและกะทัดรัด

4. ควรมีการอธิบายหรือสาธิตเพิ่มเติม ถ้านักเรียนต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม

5. ขณะเริ่มเล่นเกมควรให้คำแนะนำแก่เด็กน้อยที่สุด

6. ควรใช้เกมในขณะที่นักเรียนมีความสนใจในเกมนั้นๆ

ทรูบลัด และซาโบ (Trueblood and Zabo. 1977 : 35-40) ได้ให้หลักการคัดเลือกเกมประกอบการสอน ดังนี้

1. เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจและวุฒิภาวะของผู้เรียน
3. นักเรียนส่วนมากหรือทั้งหมดมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น
4. เป็นเกมที่มีกฎ กติกาการเล่นง่าย แต่ซับซ้อนในตัวเอง
5. อุปกรณ์การเล่นหาง่าย ทำง่ายหรือมีราคาไม่แพง
6. เป็นเกมที่มีลักษณะการเสี่ยงโชคผสมอยู่บ้าง เพราะจะทำให้ผู้เรียนทุกระดับความสามารถ มีโอกาสแพ้หรือชนะพอๆ กัน อันจะทำให้เกมสนุกสนานขึ้น

สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้เกมการศึกษามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียม ครูเตรียมเกมให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ เนื้อหาที่เรียน และเหมาะสมกับวัย ศึกษาวิธีเล่น เตรียมห้องเรียนและอุปกรณ์การเล่นให้พร้อม
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นสร้างความสนใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียนและความพร้อมในการเรียนโดยใช้เกมต่างๆ เช่น เกมวิ่งผลัดเขียนคำ เกมรดคว้น เกมหาตัว การันต์จากความหมาย เกมต่อปลาหาคำ เกมหนูน้อยสมองไว เกมประสานใจ เกมหัวใจเลือกคู่ และเกมสัญลักษณ์พาโชค
3. ขั้นดำเนินกิจกรรม ครูอธิบายวิธีเล่น กติกาการเล่นให้เด็กเข้าใจ กำหนดตัวผู้เล่นเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม หาวิธีการแบ่งกลุ่มให้เหมาะสม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครูสังเกตและคอยดูแลการเล่นของนักเรียนตลอดเวลา
4. ขั้นสรุปผล ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนจากเกมการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถูกต้อง
5. ขั้นประเมินผล ครูและนักเรียนนำผลการเล่นมาวิเคราะห์เพื่อดูว่าการใช้เกมการศึกษาประกอบการสอนได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

สรุป เกมทุกประเภทมีกติกา แม้เกมที่ง่ายที่สุดก็ยังมีข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างการเล่นเสรีกับเกมก็คือ เกมมีกฎเกณฑ์กติกา ส่วนการเล่นเสรีนั้นกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่ที่วัสดุการสอน ของเล่นที่อยู่ในมือเด็กและความสนใจในระยะสั้นของเด็ก นอกจากนี้ในการเล่นความสนใจของเด็กจะต้องมีระยะเวลาพอสมควร มิฉะนั้นการจัดจะไม่ประสบผลสำเร็จ การเลือกเกมการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. แผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์ที่มีขั้นตอนการสอน ขั้นเตรียม ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุปบทเรียน และขั้นประเมินผล ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ควรมุ่งให้เด็กได้รับการพัฒนาครบทุกด้านในขณะที่ด้านอื่นอาจเกิดขึ้นในบางกิจกรรมแต่ไม่ได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในแผนการจัดประสบการณ์นี้ เช่น พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจซึ่งอาจจะเกิดขึ้นมาก ในกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ในขณะที่พัฒนาการด้านร่างกาย จะเกิดขึ้นในกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ฉะนั้นเพื่อให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้านครูจึงไม่ควรเลือกแผนการจัดประสบการณ์ใช้เพียงบางกิจกรรมแต่ควรจัดให้ครบทุกกิจกรรมในแต่ละวันทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาเต็มที่

ความหมายของการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ดังนี้

เยวพา เดชะอุปต์ (2542 : 117) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสบการณ์ (Experiences) เอาไว้ว่า ประสบการณ์ คือ กระบวนการในการได้รับความรู้ หรือการเกิดทักษะ โดยการกระทำหรือการเห็นสิ่งต่างๆ หรือกระบวนการของจิตสำนึกในการรับรู้ถึงความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยมีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ

สิริมา วิทยุอนันตพงษ์ (2545 : 4-7) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนั้น เป็นลักษณะให้เด็กเป็นผู้ดำเนินการเลือกประสบการณ์นั้นๆ
2. มวลประสบการณ์ในโรงเรียนตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในห้องเรียน
3. การวางแผนการสอน จุดเน้นตัวครูเป็นศูนย์กลางในการจัดและตัดสินใจดำเนินการในการกระทำนั้นๆ
4. การวางแผนการจัดประสบการณ์ ถูกเขียนขึ้นเป็น โครงสร้างของหลักสูตรมีรายวิชาต่างๆ ประกอบในรูปของการจัดจากส่วนกลางกระจายสู่ท้องถิ่น โดยมีความพยายามทำให้มีการสอนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

5. โปรแกรมการศึกษามีลักษณะการจัดเฉพาะแต่ละโปรแกรม

ภรณี กุรุรัตน์ (2540 : 49) กล่าวว่า ประสบการณ์มีความหมายครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่เจตนาหรือเจตนาก็ได้ หากเด็กซึ่งเป็นผู้รับประสบการณ์นั้น ได้มี

การเรียนรู้สะสม ความสามารถ และความรู้ที่แตกต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้ในตนเอง เมื่อเด็กปฐมวัยไปโรงเรียน การจัดประสบการณ์จึงเป็นระบบ เรียกว่า “แนวการจัดประสบการณ์”

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมให้เด็กเกิดทักษะการเรียนรู้ โดยลงมือปฏิบัติ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีการวางแผนไว้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กเป็นสำคัญ

หลักการจัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ. 2546 : 42) ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ. 2546 : 42-43) ได้ให้แนวทางการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีประสบการณ์ปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้อาไรตรงและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 : 44-57)

1. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 15 นาที

1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภททั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย และศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหารเช้า พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติกฎ กติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกม

การศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและการทำกิจกรรมทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง เช่น แท่งไม้รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

3. รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน จึงขอเสนอแนะสัดส่วนเวลาในการพัฒนาเด็กแต่ละวัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 การจัดกิจกรรมประจำวัน

การพัฒนา	อายุ 3 ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)	อายุ 4 ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)	อายุ 5 ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)
1. ทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การรับประทานอาหาร สุขอนามัยและ การนอนพักผ่อน)	3	2 1/2	2 1/4
2. การเล่นเสรี	1	1	1
3. การคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	1	1
4. กิจกรรมด้านสังคม (การทำงานร่วมกับผู้อื่น)	1/2	3/4	1
5. กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่	3/4	3/4	3/4
6. กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยผู้สอน	3/4	1	1

หมายเหตุ

1. สัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่เสนอไว้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้สอนและสภาพการณ์ โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมประจำวันประกอบ
2. ตัวอย่างข้อรายการการพัฒนาที่นำเสนอให้ความสำคัญกับทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาขั้นแรกที่จะช่วยให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ซึ่งช่วงเด็กอายุ 3 ปี ต้องให้เวลาในการทำกิจวัตรประจำวันมาก และเมื่อเด็กอายุมากขึ้นเวลาที่ใช้น้อยลงเพราะเด็กเกิดทักษะการช่วยเหลือตนเอง แต่กิจกรรมด้านสังคมเด็กที่อายุน้อยยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นการให้เวลาในช่วงวัย 3 ขวบ จึงให้เวลาน้อยและจะเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กอายุมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กต้องการเวลาในการเล่น ทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นมากขึ้น เป็นการฝึกให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. การเล่นเสรีเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยฝึกเด็กให้รู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ในแต่ละวัน เด็กทุกวัยควรมีโอกาสเล่นเสรี
1 ชั่วโมง : วัน
4. กิจกรรมที่ต้องมีการวางแผนโดยผู้สอน จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะหรือความคิดรวบยอดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น ผู้สอนต้องการให้เด็ก

เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลไม้ ซึ่งผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมล่วงหน้า เวลาที่ใช้ในแต่ละวันที่กำหนดไว้ 3/4 ชั่วโมง (45 นาที) ในเด็กอายุ 3 ขวบ มีได้หมายให้ผู้สอน สอนต่อเนื่อง 45 นาทีใน 1 กิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด ผู้สอนต้องพิจารณาว่าเด็กมีช่วงความสนใจสั้นจะต้องจัดแบ่งเวลาหลายช่วงให้เหมาะสมกับเด็กและเวลาที่เหลือ เด็กอาจถูกสอนความคิดรวบยอดเรื่องผลไม้ในกิจกรรมอื่นๆ

ตารางที่ 8 ตารางกิจกรรมประจำวัน

ตัวอย่างแบบที่ 1	ตัวอย่างแบบที่ 2
8.00 - 8.30 รับเด็ก	8.30 - 9.00 รับเด็ก
8.30 - 8.45 เคารพธงชาติ สวดมนต์	เคารพธงชาติ สวดมนต์
8.45 - 9.00 ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ	9.00 - 9.30 กิจกรรมดนตรีและจังหวะ
9.00 - 9.20 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	9.30 - 10.30 กิจกรรมเสรี
9.20 - 10.20 กิจกรรมสร้างสรรค์ และ การเล่นตามมุม	10.30 - 10.40 พัก (รับประทานอาหารว่าง)
10.20 - 10.30 พัก (ของว่างเช้า)	10.40 - 11.20 กิจกรรมกลางแจ้ง
10.30 - 10.45 กิจกรรมในวงกลม	11.20 - 11.30 พัก (ล้างมือ ล้างเท้า)
10.45 - 11.30 กิจกรรมกลางแจ้ง	11.30 - 11.50 กิจกรรมเสริมประสบการณ์
11.30 - 12.00 พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)	11.50 - 13.00 พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)
12.00 - 14.00 นอนพักผ่อน	13.00 - 15.00 นอนพักผ่อน
14.00 - 14.20 เก็บที่นอน ล้างหน้า	15.00 - 15.10 เก็บที่นอน ล้างหน้า
14.20 - 14.30 พัก (ของว่างบ่าย)	15.10 - 15.30 พัก (รับประทานอาหารว่าง บ่าย)
14.30 - 14.50 เกมการศึกษา	15.30 - 15.50 เล่านิทาน
14.50 - 15.00 เตรียมตัวกลับบ้าน	15.50 - 16.00 เตรียมตัวกลับบ้าน

รูปแบบแผนการจัดประสบการณ์หรือการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดประสบการณ์หรือการรู้ที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. แผนการจัดประสบการณ์หรือการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เขียนโดยใช้หัวเรื่องตามที่กำหนดตามลำดับ กิจกรรมการเรียนการสอน จะเขียนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมตามที่ผู้สอนจัดเตรียม ไม่ระบุว่าผู้เรียนทำอะไร ดังตัวอย่างเช่น

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....คาบ/ชั่วโมง.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

เนื้อหาสาระ.....

กิจกรรมและแหล่งเรียนรู้.....

กิจกรรมการเรียนการสอน .....

การวัดผลประเมินผล.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

บันทึกผลหลังการสอน.....

- 1. ผลการสอน.....
- 2. ปัญหา/อุปสรรค.....
- 3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

2. แผนการจัดประสบการณ์แบบตาราง เขียนโดยใช้หัวข้อเรื่องตามที่กำหนดบรรจุ

ลงในตารางเกือบทั้งหมด ดังตัวอย่างเช่น

แผนการจัดประสบการณ์ที่.....

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ/แหล่ง การเรียนรู้	กระบวนการ	การวัด ประเมินผล

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

3. แผนการจัดประสบการณ์แบบพิสดาร เป็นแผนการจัดการการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดมาก
 ขึ้น แต่การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนแยกเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนปฏิบัติและสิ่งที่ผู้เรียน
 ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกัน

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....คาบ/ชั่วโมง.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ....

2. ....

3. ....

เนื้อหาสาระ.....

กิจกรรมและแหล่งเรียนรู้.....

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนจุดประสงค์ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนการสอน		การวัดผลประเมินผล ระหว่างเรียน
	ผู้สอน	ผู้เรียน	

การวัดผลประเมินผล.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

บันทึกผลหลังการสอน.....

1. ผลการสอน.....

2. ปัญหา/อุปสรรค.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

สรุป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้เลือกใช้รูปแบบการจัดแผนประสบการณ์หรือการ
 จัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เขียนโดยใช้หัวข้อเรื่องตามที่กำหนดตามลำดับ กิจกรรมการเรียนการ
 สอน จะเขียนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมตามที่ผู้สอนจัดเตรียมไม่ระบุว่าผู้เรียนทำอะไร

6. ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 130) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับการตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

Morse (1958 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานได้น้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมาก จะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจที่จะมากขึ้น

Good (1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง สภาพหรือระดับความพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

จากความหมายของความพึงพอใจที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งที่มุ่งใจในงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

Scott (1970 : 124) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ

2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงาน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีลักษณะ ดังนี้

3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนในการเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนนัดและสามารถค้นหาคำตอบได้

เผชิญ กิจระการ (2544 : 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดของแฮทฟีลด์และฮิวส์แมนที่ได้ทำการพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน / ความไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง / ความสลับ
4. ความท้าทาย / ไม่ท้าทาย
5. มีความพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือว่าเป็นรางวัล / ไม่เป็นรางวัล
2. มาก / น้อย
3. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
4. เป็นทางบวก / เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางการเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
2. เชื่อถือได้ / เชื่อถือไม่ได้
3. เป็นเชิงบวก / เป็นเชิงลบ
4. เป็นเหตุผล / ไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านผู้เน็ต/ผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้/อยู่ไกล
2. บุคลิกแบบจริงจัง/บุคลิกแบบไม่จริงจัง
3. เป็นมิตร / ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ / ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

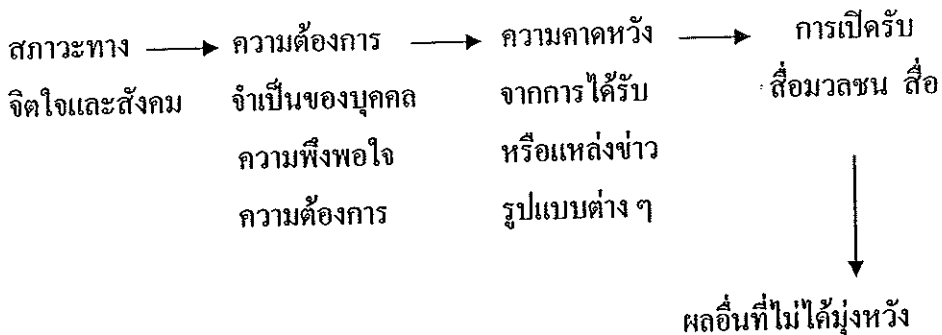
ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย/ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน / ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและเพื่อน

ร่วมงาน

3. สนุกสนานร่าเริง / ดูไม่มีชีวิตชีวา
4. ให้นำสนใจเอาจริงเอาจัง / ดูเหนียวหน่าย

Katz (1983 : 163) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการใช้ประโยชน์ และกล่าวถึงความพอใจจากสื่อ เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับผู้บริโภค (Consumer) หรือผู้รับสาร (Receiver) โดยผู้รับสารจะอยู่ในฐานะเป็นผู้กระทำการเลือกใช้สื่อ (Active Selector of Media Communication) ซึ่งนับได้ว่าเป็นมุมมองที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมที่ไม่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร เพราะแต่เดิม ผู้รับสารเป็นผู้มองว่าถูกกระทำ เช่น ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการสื่อสาร ผู้ส่งสารจึงไม่อาจคาดหมายความสัมพันธ์ระหว่างข่าวสารกับประสิทธิผลของการสื่อสาร เพราะท่ามกลางความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง มีปัจจัยด้านการใช้สื่อของผู้รับสารเข้ามาเป็นตัวแปรแทรกซ้อนของกระบวนการสื่อสาร แคทซ์ได้ทำการศึกษาและอธิบายเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อ ดังนี้

ภาพที่ 1 การใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อ

ทั้งนี้ปัจจัยที่นำมาเกี่ยวข้องกับผู้ใช้สื่อบริการที่แพทย์ได้ให้ความสนใจคือ

1. สภาพทางสังคม และลักษณะทางจิตวิทยาของผู้รับสาร (The Social and Psychological Origins)
2. ความต้องการและความคาดหวังในการใช้สื่อของผู้รับสาร (Need, Expectation of the Mass Media)

ทั้งสองปัจจัยนำไปสู่พฤติกรรมกรเปิดรับสารที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากความพึงพอใจที่แตกต่างกัน และเนื่องจากทฤษฎีได้ให้ความสนใจกับบทบาทของผู้รับสารว่าเป็นผู้เลือกใช้สื่อ ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้สื่อบริการ (เช่น รายได้ การศึกษา) โดยทั้งสองปัจจัยนี้ได้รับการพิจารณาว่านำมาซึ่งเวลาว่างในการเปิดรับสื่อ (Free Time of Media Use) ขณะเดียวกันสภาวะทางสังคมและจิตใจที่แตกต่างกัน ก่อให้มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ทำให้แต่ละคนคาดคะเนแนวสื่อแต่ละประเภทเพื่อสนองตอบความพึงพอใจได้แตกต่างกันไปด้วย

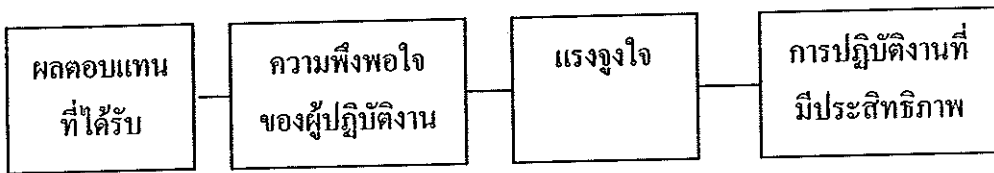
Herzberg (1959 : 113 – 115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำงานซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

สมยศ นาวิการ (2544 : 155) กล่าวว่าในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง ทักษะตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงด้วยภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลและผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็น ผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายนอกหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้น

เพียงใด นั่นคือ สิ่งที่ครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศรีสวัสดิ์ น่วมจะ โป๊ะ (2542 : 56) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบ ความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัด พบว่าเด็กที่ได้รับการฝึกโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัดมีความสามารถทางการฟังหลังจากทดลองสูงขึ้น และเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยการใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัดทักษะโดยใช้เกมศึกษามีความสามารถทางการฟังสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยแบบหัด

จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์ (2543 : 70) ได้วิจัยเรื่อง พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ผลการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญดังนี้คือ

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูด หลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นสัปดาห์ที่ 5 มีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

เบญญา แสงมะลิ (2544 : 71) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพประกอบ โดยทำการทดลองกับเด็กอายุ 4-5 ปี โรงเรียนสุวิทย์ เสรีอนุสรณ์ ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดเล่าเรื่อง โดยการพูดสูง

สงบ สัพโส (2544 : 79) ได้ศึกษาความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาเป็นรายเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมด้านกลุ่ม

เป็นรายบุคคล และจัดกิจกรรมการสอนตามปกติ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนห้วยเก็ง (วัฒนเสรี ราษฎร์บำรุง) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 45 คน แล้วแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มละ 45 คน ซึ่งคัดเลือกมาโดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมคัดเลือกรายบุคคล เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดประสบการณ์เกมการศึกษา เกมการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมทางสังคม แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมมีค่าความเชื่อมั่น 0.93 และแบบวัดพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test และ One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษารายกลุ่ม รายบุคคล และกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษารายกลุ่มมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัย สูงกว่านักเรียนกลุ่มอื่น

สุภาพร คำนิกร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้เกมการละเล่นของเด็กไทยเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านร่างกายผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กได้เล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทย มีพัฒนาการด้านร่างกายเมื่อวัดพัฒนาการด้านร่างกายในภาคเรียนที่ 1 พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 49.94 % และเมื่อจัดกิจกรรมการเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทยแล้วพบว่าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 43.70
2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านร่างกายก่อนและหลังการเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทยพบว่า พัฒนาการของเด็กหลังเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทยมีพัฒนาการสูงขึ้น โดยแตกต่างกับพัฒนาการของเด็กก่อนเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
3. เด็กมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในการเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทย สรุปได้ว่า การเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทย สามารถพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กให้สูงขึ้นได้และเด็กมีความพึงพอใจในการเล่นเกมและการละเล่นของเด็กไทยอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

ร็อกซี่ (Roxie. 1977 : 6180-A) ได้ทำการวิจัยพบว่า เด็กที่เรียนด้วยเกมและมีพ่อแม่คอยให้ความช่วยเหลือ เกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าเด็กที่ไม่มีพ่อแม่คอยช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำเมื่อเรียนด้วยเกมแล้วจะประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คาร์เตอร์ (Carter. 1975 : 3474 – A) ได้ศึกษาผลของการใช้เกมคำนวณของสมาคมคณิตศาสตร์ที่ส่งผลต่อทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมปีที่เจ็ดเป็นเวลา 8 สัปดาห์ติดต่อกัน โดยให้เด็กเล่นเกมเมื่อมีการชุมนุมครั้งแรกของสัปดาห์นอกเวลาเรียนปกติจากนั้นก็แนะนำเกมใหม่แล้วนำไปแข่งขันเป็นทีมในชั่วโมงต่อไป

ผลปรากฏว่านักเรียนที่เล่นเกมการคำนวณกับนักเรียนที่ไม่เล่นเกมดังกล่าวมีทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

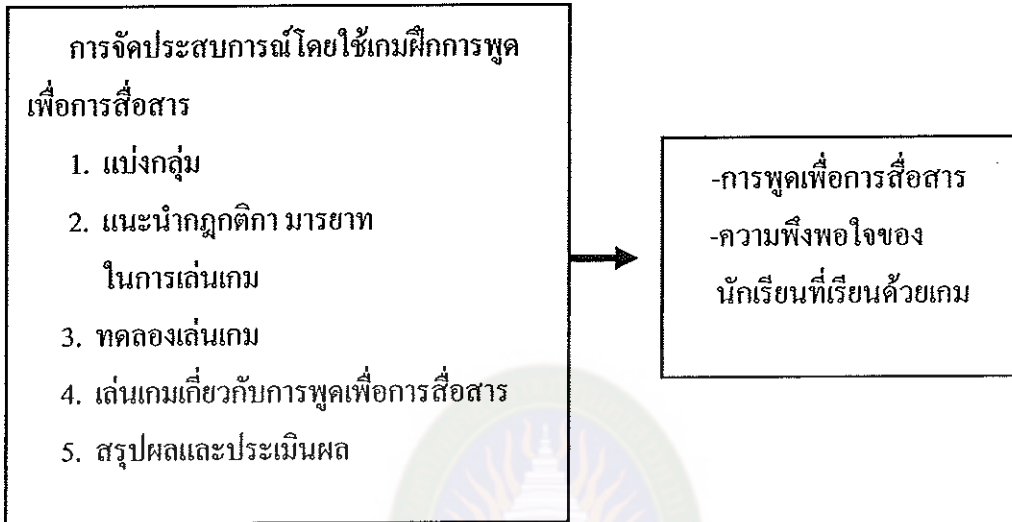
ดิคเคอร์สัน (Dickerson. 1970 : 6556-A) ได้ทดลองเปรียบเทียบการจำคำศัพท์ใหม่ of นักเรียนระดับหนึ่ง โดยใช้เกมการเคลื่อนไหว (Active Games) เกมเฉื่อย (Passive Games) และกิจกรรมปกติ (Traditional Activities) ในการสอน โดยให้นักเรียนดูคำศัพท์ใหม่วันละ 2 คำ แล้วเล่นเกมกับคำนั้นจนครบ 40 คำ สำหรับเกมการเคลื่อนไหวนั้นผู้เรียนจะมีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย เกมเฉื่อยผู้เรียนจะใช้บัตรคำและกระดาษคำ และกิจกรรมปกติจะใช้สมุดแบบฝึกหัด ผลปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่ใช้เกมการเคลื่อนไหวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการใช้เกมเฉื่อย ส่วนนักเรียนที่เรียนตามกิจกรรมปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุด ไม่ว่าจะเป็นอย่างหญิงหรือชาย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า งานวิจัยในประเทศเรื่อง การพัฒนาทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบล็อก การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ พูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคม ด้านความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัย ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม เกม การศึกษาเป็นรายกลุ่ม การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการฟัง ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติ ปัญญาระดับเรียน ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัด การใช้เกมและการละเล่นของเด็กไทย เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย และงานวิจัยต่างประเทศเรื่องการทดลองเปรียบเทียบ การจำคำศัพท์ใหม่ of นักเรียนระดับหนึ่ง โดยใช้เกมการเคลื่อนไหว เกมเฉื่อย และกิจกรรมปกติ ในการสอน การศึกษาผลของการใช้เกมคำนวณของสมาคมคณิตศาสตร์ที่ส่งผลต่อทัศนคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมปีที่ 7 งานวิจัยดังกล่าวนำมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมฝึกทักษะพัฒนาการพูดเพื่อการสื่อสารของเด็กปฐมวัยซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ เป็นแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือ และอภิปรายผลต่อไป

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย